

skal gjælde ligesaa Meget som en heel Communes Valgmand, forholde sig med Hensyn til deres Folkemængde omtrent som $\frac{1}{100}$ til den danske stattepligtige Landbostand, og med Hensyn til deres Areal forholde de sig som $\frac{1}{8}$. Naar nu Skatteprincippet lægges til Grund for politiske Rettigheder, hvilket aabenbart kan stee, saa kan det efter Billighed kun gjøres saaledes, at Skatten vel faaer en Hovedbetydning, men ikke en alt overveiende, alt opslugende Betydning ved den politiske Indflydelse. Grundprincippet for enhver Statshuusholdning er naturligtvis den, at Skatten fordeles paa en rigtig, billig og for Samfundet velgjørende Maade. Det er derfor ogsaa i enhver Skatteheders Interesse, at Skatten bliver saaledes fordeelt, og man maa altsaa antage, at det er i det politiske Livs velforstaede Interesse, at der bliver givet alle Skattehederne omtrent lige Ret til at faae ikke blot et Tilsyn med, hvorledes Skatten fordeles i Landet, men tillige en virkelig Indflydelse derpaa. Naar man altsaa siger, at Skatten skal have Betydning i politisk Henseende, saa kunde jeg forstaae, hvis man sagde: det er kun dem, der betale Skat og Afgift til Stat og Commune, der kunne vælge til Landstinget. Naar man gik ud fra dette Princip, saa kunde jeg forstaae en saadan Tankegang: det er kun de skatteyndende Borgere, der skulle være Vælgere til Landstinget; men dersom Skatteyndelsen er en Borger for politisk Myndighed og Modenhed, saa maa jeg dog spørge, om Skatteyndelsen af de $\frac{7}{8}$ af hele Danmarks skatteyndende Landbostand ikke skulde have ligesaamegen Betydning for Statens velforstaede Interesser, som den ene Ottendedeel. Skulde det ikke være af ligesaamegen Betydning for Staten, at de syv Ottendedele fik en virkelig, ikke en Skinindflydelse, paa Statternes Fordeling, saa at den ene Ottendedeel ikke fik en overveiende Indflydelse. Men, siger man, det er jo heller ikke Skattesystemet saaledes i dets Almindelighed, som er lagt til Grund her; nei, disse Skattehedere, disse Høistbeskattede ere Folk, som deels have Indsigt, deels en uafhængig Stilling, deels indtage en Stilling i Samfundet, som giver dem et friere Blik paa Livet. Det er Mænd, som det politiske Liv trænger til, som ogsaa trænge til at komme ind i det poli-

tiske Liv. De have hidtil holdt sig tilbage. Det er sørgeligt; det er beklageligt, at de hidtil paa en forunderlig Maade have gjort det. Gid vi kunde faae dem med! Herremænden frem! Nu kommer han! Na, lad os da undersøge lidt nærmere, hvad der ligger i disse Udbrud, man kalde dem lyriske eller elegiske — jeg vil ikke characterisere dem. Vi have her kun en lille Rest af den jordbesiddende Adel, vi have 19 Lehnsgrevskaber, 14 Lehnsbaronier, 37 Stamhuse og 10 Fideicommisser. Disse 80 Mænd eller Qvinder, som nu ere i Besiddelse af disse Eiendomme, ere egentlig Hovedresten af den danske Adels, og hvor langt gaae disse store Jordbesiddelser tilbage. Ja, naar man efterseer dem efter Fundationsaarene, ere 10 Lehnsgrevskaber oprettede fra Enevoldsmagtens Indførelse indtil 1750, og i samme Tidsrum 5 Lehnsbaronier og 5 Stamhuse, og hele Resten er senere. Man seer altsaa, at det er den saakaldte Christian den Femtes Adels, som her træder os imøde; det er Enevoldsmagtens Adelsperiode, som her har sine Rester. Men Enevoldsmagtens Adelsperiode er et af de sørgeligste Tidsrum og en af de største Skyggesider i den danske Historie. Altsaa den Fortid, som man venter, at Adelen skal støtte sig paa, for at kunne indtage et saadant modererende, historisk begrundende Moment i det politiske Liv, hører neppe hjemme her, naar man tager Hensyn til disse 87 Rester af den danske Enevoldsmagts Adelsperiode. Dernæst kommer der af Gaarde paa over 20 Tdr. Hartkorn omtrent 600 i Tallet. De fleste af dem ere paa mellem 20 og 50 Tdr. Hartkorn, altsaa ikke saa overordentlig store; nogle naae op til at overgaae Gjennemsnittet for Stamhusene, troer jeg endogsaa, men i alt Fald for Fideicommisserne. Hvem tilhøre disse Eiendomme? For endeel yngre Adelslægter, men for endeel større Handlende, eller i alt Fald Skægter, som ved Handel og Fabriksliv have faaet Formue her i Landet. Titler regner det med i denne Deel af Samfundet, og den synes at sætte en fortrinlig Priis paa at være betitlet. Derfra kunde der maaske dannes en glimrende Hofreds; denne Deel af Samfundet kunde afgive Hofdamer og Hofcavalere, uden al Tvivl endogsaa med meget